

Exercicios

- 1 Por mero accidente escornouse a vacua verba
contra a boca vacúa da atávica vaca,
o telúrico teto
que aleitou o alento ancestral
5 do noso sangue.
A vaca mesma, a vaca real,
a auténtica vaca,
a propia vaca, a vaca en si,
a vaca xénero e especie e individuo,
10 a vaca alindada
de lindo nome,
a épica vaca
de homéricos ollos,
a bucólica vaca
15 das humildes bocas
está morrendo na corte
esa mañá de domingo.
- Sen vaca non habería verbo,
nin berce, nin verso
20 (os sucos do arado trazounos a vaca)
In articulo mortis faise evidente
que a vaca é entre todos o artigo primordial.
- A vaca xunguida, a conxunción de todos;
a vaca no prado, o suxeito paciente;
25 o destino da vaca suxeito á xente.
E doe o seu refolgo substantivo
na hipotáctica corte
e resoa no sobrado e na eira adxectiva
a agonía adverbial da vaca,
30 o animal moribundo
morrendo nos pronomes
(e na memoria destes
os anos da fame).
Por iso non fôramos á misa,
35 porque a vaca morrera na corte
tras unha fantasmal agonía
na noite hiperbólica.
E o predicador
(son moitos os que lembran
40 aínda hoxe o caso)
botara prestes (un dicir)
pola boca
contra aquela familia
de ateos.

Gonzalo Navaza (2000), *Libra*

1. Tendo en conta o contexto en que aparecen, indica o significado das seguintes palabras. Faino coas túas propias palabras e sen dar sinónimos: *mero* (líña 1), *escornar* (líña 1), *vacua* (líña 1), *vacúa* (líña 2), *atávica* (líña 2), *telúrico* (líña 3), *ancestral* (líña 4), *homérico* (líña 13), *bucólica* (líña 14), *suco* (líña 20), *in articulo mortis* (locución latina, líña 21), *xunguir* (líña 23), *refolgo* (líña 26), *hipotáctica* (líña 27), *sobrado* (líña 28), *adxectiva* (líña 28), *hiperbólica* (líña 37).

2. A que ou quen se refire a expresión *a bucólica vaca das humildes bocas*? Por que se di que *sen vaca non habería verbo, nin berce, nin verso*?

3. Clasifica todas as palabras dos primeiros 20 versos do poema segundo a súa categoría. Non sinalas as repeticións que se poidan producir.

SUBSTANTIVOS	
ADJECTIVOS	
VERBOS	
ARTIGOS	
DEMOSTRATIVOS	

PRONOME PERSOAL	
POSESIVOS	
INDEFINIDOS	
NUMERAIS	
IDENTIFICADORES	
RELATIVOS	
ADVERBIOS	
PREPOSICIÓNS	
CONXUNCIÓNS	

4. Repara nos *que* contidos no poema e indica a súa función.
5. Exceptuando os grupos de substantivos, de verbos, de adverbios, preposicións e conxuncións, indica cales das palabras que sinalaches no exercicio anterior realizan a función de *determinante* e cales as de *pronome*. Ten en conta, para iso, o contexto en que se produce cada unha delas.
6. Indica o feminino correspondente das seguintes palabras: *mero*, *predicador*, *ateos*. Indica o masculino correspondente destoutras palabras: *vacúa*, *vaca*, *xunguida*.
7. Sinala o plural das seguintes palabras: *vacúa*, *boca*, *sangue*, *real*, *primordial*, *predicador*, *adverbial*, *fantasmal*, *noite*, *animal*.
8. Localiza no texto todas as perífrases verbais e indica o seu valor semántico. Indica de que outras formas se podería expresar ese mesmo valor.
9. Toma os verbos que sinalaches no exercicio 2 e indica a persoa, o tempo, o modo e a forma verbal á que pertence cada un; realiza despois a súa descrición morfolóxica indicando o tema e os morfemas: T (R+VT) e M (MT+NP).
10. *Vaca* forma parte do campo semántico dos *animais*, en concreto dos animais de granxa ou domesticados. Indica outras cinco palabras que posúan este mesmo trazo semántico.
11. Clasifica as seguintes palabras segundo sexan agudas, graves ou esdrúxulas, e xustifica por que levan ou non acento gráfico: *vaca* (líña 2), *vacua* (líña 1), *vacúa* (líña 2), *atávica* (líña 2), *telúrico* (líña 3), *si* (líña 8), *mañá* (líña 17), *é* (líña 22), *o* (líña 24), *á* (líña 25), *a* (líña 29), *e* (líña 32), *familia* (líña 43), *ateos* (líña 44).
12. *Vacúa* e *vacua* diferéncianse pola sílaba tónica. Indica outras tres parellas de palabras en que se produza esta mesma situación.
13. Tendo en conta o significado das seguintes palabras a partir do seu contexto, sinala un sinónimo e un antónimo de *auténtica* (líña 7), *lindo* (líña 11), *bucólica* (líña 14), e *humildes* (líña 15).

14. *Homérico* (liña 13), *pacente* (liña 24) e *fantasmal* (liña 36) son palabras derivadas. Analízaas morfoloxicamente e explica o significado dos afixos (prefixos ou sufixos), indicando se son ou non transcategorizadores.